

1. POGLAVLJE

Bijeg

Prenulo me neko šuškanje i otvorivši oči našla sam se licem u lice s lavom. Ostala sam kao prikovana i razogačila oči — rastvorila ih široko, široko, kao da ću tako progutati zvijer pred sobom. Htjedoh ustati, ali već nekoliko dana nisam ništa jela i noge su me izdale, klecale poda mnom. Nemoćno sam klonula natrag uz drvo, gdje sam sjedila zaklonjena od sunca koje u afričkoj pustinji u podne nesmiljeno žeže. Naslonila sam glavu i zatvorila oči, na lubanji osjećajući pritisak hrapave kore. Lav mi je bio tako blizu da sam s vrelim zrakom udisala i njegov težak vonj. Obratih se Alahu: »Došao mi je kraj, Gospodine. Molim te, uzmi me.«

Ovo je, dakle, bio kraj mog dugog putovanja kroz pustinju. Nije bilo načina da se zaštitim, nisam imala oružja. A ni snage za bijeg. Čak i da sam imala snage, znala sam da ne mogu pobjeći na drvo jer lavovi se, kao prave mačke, odlično penju onim svojim čvrstim pandžama. Ne bih se uzverala ni dopola, kad bi me skinuo jednim jedinim zamahom — CAP! Otvorila sam oči, potpuno oslobođena straha, i rekla lavu: »Hajde, pojedi me. Spremna sam.«

Bio je to prekrasan mužjak zlataste grive i dugog repa, kojim je mahao amo-tamo, rastjerujući muhe. Moglo mu je biti kojih pet, šest godina, bio je mlad, zdrav. Znala sam da me može zdrobiti u

tren oka; ta bio je kralj. Cijeloga života gledala sam kako te šape obaraju gnuove i zebre, mnogo veće od mene.

Lav je zurio u mene i lijeno trepnuo očima boje meda. Moje su smeđe oči uzvratile pogled, prikovane za njegove. Odvratio je pogled. »Hajde, pojedi me.« Ponovno me pogledao i opet svrnuo pogled. Oblizao se i sjeo. A onda je iznova ustao i ushodaao se amo-tamo preda mnom, seksi, elegantan. Naposljedku se okrenuo i udaljio, jamačno zaključivši da to nešto kostiju i mesa nisu nikakav zalogaj. Otmjenim se koracima zaputio kroz pustinju, sve dok se njegovo žutosmeđe krzno nije stopilo s pijeskom u daljini.

Kad sam shvatila da me neće pojesti nije mi se oteo uzdah olakšanja, jer nije me bilo strah. Bila sam spremna umrijeti. Ali Bog, koji mi je oduvijek bio najbolji prijatelj, očito je naumio nešto drugo sa mnom, imao razloga da me zadrži na životu. Rekla sam: »Što je to? Povedi me — uputi me«, i s mukom se osovala na noge.

Na ovo sam mučno putovanje krenula bježeći od svoga oca. Tada sam imala trinaestak godina i živjela sam sa svojima, nomadima u somalskoj pustinji, kad je otac objavio da je ugovorio moje vjenčanje za nekog starca. Znajući da moram djelovati brzo, jer bilo je samo pitanje dana kada će moj novopečeni muž doći po mene, rekoh majci da kanim pobjeći. Naumila sam potražiti tetku, majčinu sestru, koja je živjela u Mogadišu, glavnom gradu Somalije. Dabome da nikad nisam bila u Mogadišu — nikada nisam bila ni u jednom gradu. A nikada nisam ni vidjela tetku. Ali s optimizmom svojstvenim djeci imala sam osjećaj da će se stvari već nekim čudom same srediti.

Dok su otac i ostali još spavali, majka me probudila i prošaptala: »Hajde!« Ogledala sam se oko sebe da nešto uzmem, ponesem, ali nije bilo ničega, ni boce s vodom, ni čupa s mlijekom, ni košare s hranom. I tako sam bosonoga, umotana samo u šal, pobjegla u tamnu pustinjsku noć.

Nisam imala pojma u kojem smjeru je Mogadišu, pa sam samo trčala. Isprva polako, jer nisam ništa vidjela; spoticala sam

se, padala preko korijenja. Napokon sam odlučila sjesti jer u Africi sve vrvi zmijama, a ja sam ih se užasavala. Svaki korijen na koji bih stala činio mi se poput leđa siktave kobre. I tako sam sjedila i gledala kako se polako razdanjuje. Sunce još nije izašlo, a ja sam i opet jurila poput gazele. Trčala sam i trčala, satima.

Do podneva sam već duboko zašla u crveni pijesak i duboko utonula u svoje misli. »Kamo sam dovraga krenula?« Pitala sam se. Nisam znala čak ni u kom smjeru idem. Pijesak se pružao u nedogled, tek ponegdje je stršala poneka akacija ili trnovit grm; vidjelo se kilometrima u daljinu. Gladna, žedna i umorna, usporila sam i nastavila korakom. Hodajući tako, otupjela od jednostavnosti, pitala sam se kamo li me to vodi moj novi život. Što će se sljedeće dogoditi?

Prebirući po glavi takva pitanja odjednom mi se učinilo da čujem glas: »W-A-R-I-S... W-A-R-I-S...« Bio je to glas moga oca! Oprčala sam cijeli krug ne bih li ga ugledala, ali nikoga nisam vidjela. »Možda mi se pričinja«, pomislila sam. »W-A-R-I-S... W-A-R-I-S...« odjekivalo je svuda oko mene. Zvučao je molećivo, ali sam se ipak uplašila. Uhvati li me, sigurno će me vratiti i udati za onog čovjeka, a zasigurno i dobro nalemati. Nije mi se pričinjalo; bio je to moj otac i približavao se. Smjesta sam se pribrala i potrčala koliko me noge nose. Iako sam imala nekoliko sati prednosti, tata me ipak sustigao. Kako sam kasnije shvatila, otkrio me po tragovima u pijesku.

Mislila sam da je otac prestar da me uhvati, jer ja sam mlada i brza. U mom dječjem svijetu on je bio star čovjek. Danas se s osmijehom prisjećam da je tada imao tek tridesetak godina. Svi smo bili u izvanrednoj formi jer smo sve obavljali trčeći; nije bilo auta, nikakvog javnog prijevoza. Uvijek sam bila hitra, trčala za životinjama, išla po vodu, jurila da prije mraka stignem kući, na sigurno.

Nakon nekog vremena više nisam čula očevo dozivanje, pa sam usporila trk. »Nastavim li ovako, tata će se umoriti i vratiti kući«, razmišljala sam. Odjednom sam se okrenula prema obzoru i spazila ga na brdu iza sebe. I on je mene ugledao. Užasnuta,

potrčala sam brže. I još brže! Bilo je to kao da daskamo po pješćanim valovima; ja bih se popela uz jedno brdo, a on bi se spustio niz drugo, koje sam ostavila za sobom. I tako smo nastavili satima, sve dok odjednom nisam shvatila da ga već neko vrijeme nisam vidjela. Više me nije dozivao.

Srce mi je udaralo kao ludo kad sam napokon stala, sakrila se iza grma i pogledala uokolo. Ništa. Napeto sam osluhнула. Nikakvog zvuka. Naišavši nakon toga na neku zaravnjenu stijenu zastala sam da se odmorim. Ali nakon noćasnje pogreške bila sam pametnija i sad sam nastavila trčati uz stijenje, po tvrdom tlu, a onda promijenila smjer tako da otac ne može slijediti moje tragove.

»Tata se sigurno okrenuo i pokušat će se vratiti kući, jer sunce zalazi«, razmišljala sam. »Ali neće se uspjeti vratiti prije sutona. Morat će trčati kroz mrak, osluškujući noćne zvukove naše obitelji, ravnajući se prema vrištanju djece, smijehu, mukanju i blejanju stoke.« Vjetar raznosi zvukove daleko pustinjom i ta nam je buka oduvijek služila kao svjetionik kad bismo zalutali u noći.

Nakon što sam neko vrijeme hodala uz stijenje, promijenila sam smjer. Ionako je bilo svejedno u kom smjeru idem jer nisam imala pojma gdje je Mogadišu. Nastavila sam trčati sve dok sunce nije zašlo, svjetlosti nestalo, i postalo tamno kao u rogu, tako da se nije vidio ni prst pred nosom. Sada sam već umirala od gladi i na pameti mi je bila samo hrana. Stopala su mi krvarila. Sjela sam pod drvo da predahnem, i zaspala.

Ujutro me probudila sunčeva vrešina na licu. Otvorila sam oči i podigla pogled prema lišću prelijepog eukaliptusa što se dizao k nebu. Polako sam se prisjećala u kakvoj se situaciji nalazim. *Bože, potpuno sam sama. Što ću?*

Ustala sam i nastavila trčati; i tako danima. Koliko dana, ne znam. Znam samo to da je za mene vrijeme prestalo postojati; postojali su samo glad, žeđ, strah, bol. Kad bi se toliko smračilo da više nisam vidjela, zastala bih da se odmorim. U podne, kad bi sunce pripeklo, sjela bih pod drvo i odmarala se.

Upravo tijekom jednog takvog predaha sam zaspala i probudio me onaj lav. Sada mi više nije bilo stalo do slobode; jedino što sam željela bilo je vratiti se kući, mami. Ono što mi je nedostajalo više od hrane i vode bila je moja mama. I premda smo bili navikli provesti dan, dva, bez hrane ili vode, znala sam da neću još dugo izdržati. Bila sam tako slaba da sam se jedva micala, a stopala su mi bila tako izranjavana i bolna da je svaki korak postao patnja. Kad je lav sjeo preda me obilujući se, bila sam već odustala. Pomisao da će me ubiti jednim brzim udarcem činila mi se spasonosnom.

Ali lav je odmjerio moje kosti što su stršale kroz kožu, moje upale obraze i izbuljene oči, i udaljio se. Ne znam je li se smilovao takvoj sirotoj dušici ili je jednostavno sasvim praktično zaključio da tu nema poštena zaloga. Ili se Bog umiješao da me zaštititi. Ali zaključila sam da Bog ne bi bio tako nemilosrdan da me ostavi na životu samo zato da bi me prepustio nekoj drugoj, još okrutnijoj smrti, na primjer od gladi. Očito je imao neki drugi plan za mene i zato sam ga zazvala da me vodi: »Uzmi me — povedi me.« Oslanjajući se o drvo, ustala sam i zazivala njegovu pomoć.

Nastavila sam hodati i za nekoliko časaka stigla do pašnjaka punog deva. Ugledala sam jednu, vimena nabreklog od mlijeka, i potrčala prema njoj. Pripila sam se uz vime, sišući poput dojenčeta. Pastir me začas otkrio i povikao: »Nosi se odatle, kujo mala!« Na što se začulo pucketanje biča. Ali bila sam u tako očajnom stanju da sam nastavila sisati, pohlepno ispijajući mlijeko.

Pastir je potrčao prema meni, zlokobno vičući iz sveg glasa. Znao je da će, ne preplaši li me, dok stigne do mene već biti prekasno. Ispit ću mu sve mlijeko. Ali ja sam se dobro napila i dala petama vjetra. Potrčao je za mnom i uspio me nekoliko puta dohvatiti bičem, prije nego što sam umakla. Bila sam brža od njega i ostavila ga za sobom da stoji u pijesku, psujući na popodnevnoj pripeci.

Sada sam bila sita, puna energije. I tako sam nastavila trčati, sve dok nisam stigla do naselja. Prvi put u životu sam se našla u

naseljenom mjestu; tu su bile kuće, ulice od čvrsto nabijene zemlje. Krenula sam sredinom ulice, misleći kako se baš tuda hoda. Hodajući tako gradićem zurila sam u čudna zdanja, zirkala na sve strane. Pored mene je prošla neka žena, odmjerila me od glave do pete i dobacila: »Gusko jedna, što misliš, gdje si?« Na to je doviknula prolaznicima: »Bože moj! Ama, pogledajte joj noge!« Uprla je prstom u moja stopala, ispucala i sva u krvavim krastama. »Eh! Bože sveti! To mora da je neka mala seoska glupača!« Imala je pravo. Doviknula mi je: »Curo moja, ako ti je život mio, nosi se s ceste! Miči se s te ceste!« Rukom mi je pokazala neka se maknem, a onda prasnula u smijeh.

Znala sam da su je svi čuli i obuzeo me silan stid. Pognula sam glavu, ali sam nastavila hodati sredinom ulice, jer nisam imala pojma o čemu to ona govori. Nedugo zatim naišao je kamion. TUUU! TUUU! Nije bilo druge nego odskočiti u stranu. Okrenula sam se prema vozilima što su nailazila, i dok su automobili i kamioni išli prema meni, ispružila ruku. Ne mogu reći da sam autostopirala, jer nisam ni znala što to znači autostopirati. Naprosto sam stajala tamo, posred ceste, ispružene ruke, pokušavajući nagnati nekoga da stane. Jedan je auto projurio mimo mene i zamalo mi odnio ruku, pa sam je spustila. A onda sam je ponovno ispružila, ali ne tako jako, i malo se pomakavši u stranu, nastavila hodati. Zurila sam u lica ljudi što su jurili pored mene, tiho moleći da se bar jedan zaustavi i pomogne mi.

Napokon se zaustavio neki kamion. Ne ponosim se onim što se zatim dogodilo — ali dogodilo se, i što da sada kažem nego istinu? I dan danas, kad se sjetim tog kamiona koji je stao, žalim što nisam poslušala svoj instinkt i ostala na cesti.

Kamion je prevezio građevni kamen, neobrađen, veličine lopti za bejzbol. Napred su sjedila dva muškarca; vozač je otvorio vrata i dobacio mi na somalskom: »Hajde mala, skači unutra!« Osjetila sam se bespomoćnom, spopala me muka od straha.

»Idem za Mogadišu«, objasnila sam.

»Kamo god ti kažeš«, rekao je, cerekajući se. Kad se nasmijao pojavili su se crvenkastosmeđi zubi, kao od duhana. Ali

znala sam da to nije od duhana, jer jednom sam vidjela oca kako to žvače. Bio je to *khat*, opojna biljka slična kokainu koju afrički muškarci žvaču. Ženama je zabranjeno uzimati ga, a i bolje; muškarci od njega polude, uzbude se, podivljaju, on je uništio mnoge živote.

Znala sam da to ne sluti na dobro, ali nisam znala što bih drugo, pa sam kimnula. Vozač mi reče neka se popnem odostraga. To me donekle umirilo, pomisao da sam daleko od one dvojice. Popela sam se i šćućurila u kutu, pokušavajući se udobno smjestiti na hrpi kamenja. U međuvremenu je na pustinju nalegla tama i svježina; kad je kamion krenuo bilo mi je hladno, pa sam legla da se zaklonim od vjetra.

Prenula sam se, osjetivši da onaj što je sjedio do vozača kleći pokraj mene, na kamenju. Bilo mu je četrdesetak godina i bio je strahovito ružan. Bio je tako ružan da ga je napustila čak i kosa; ćelavio je. Ali zato je pustio brkove. Zubi su mu bili polomljeni, a neki poispadali; ono malo zuba što je imao bilo je odvratno crveno od *khata*, ali ipak se cerio na mene, ponosno ih pokazujući. Dok god živim, nikada neću zaboraviti to iskešeno lice.

Uz to je bio debeo, što sam shvatila kad je spustio hlače. Njegov je uzdignuti penis lupkao po meni, kad me zgrabio za noge i pokušavao ih razdvojiti.

»Molim vas, molim vas, ne!« zavapila sam. Ispreplela sam mršave noge poput perca i čvrsto ih držala zajedno. On se borio sa mnom, pokušavajući ih rastvoriti. A onda je, vidjevši da ne može, zamahnuo rukom i žestoko me pljusnuo posred lica. Vrisnula sam i vjetar je odnio moj vrisak u noć kroz koju je hitao kamion.

»RAŠIRI TE JEBENE NOGE!« Hrvali smo se, on svom težinom na meni, dok mi se oštro kamenje zabijalo u leđa. Ponovno je zamahnuo rukom i udario me, ovaj put žešće. Nakon ovog udarca postalo mi je jasno da ću morati smisliti neku drugu taktiku; bio je presnažan za mene. Očito je dobro znao što čini. Za razliku od mene on je bio iskusan, bez sumnje je silovao mnogo žena; imala sam postati tek jedna u nizu. Osjetila sam silnu želju da ga ubijem, ali nisam imala nikakvog oružja.

I tako stadoh hiniti da ga želim. Umiljato samo prošaptala: »Dobro, dobro. Ali prvo se moram popiškiti.« Vidjela sam da se sada još više uzбудio — hej, pa ta ga mala želi! — pa me pustio. Otišla sam na drugi kraj kamiona i tobože čučnula da se popiškim u mraku. Tako sam dobila nekoliko minuta da smislim što ću. Kad sam završila s tom malom predstavom, imala sam plan. Zgrabila sam najveći kamen koji sam uspjela napipati i držeći ga u ruci, vratila se i legla uza nj.

Uzverao se na mene, a ja sam u ruci čvrsto stiskala kamen. Prikupila sam svu snagu da ga podignem i zabila mu ga ravno u sljepoočicu. Udarila sam jednom i osjetila da se ošamutio. Udarila sam ponovno i vidjela kako se otkotrljao s mene. Poput ratnika, odjednom sam imala neslućenu snagu. Nisam ni znala da je posjedujem, ali kad vas netko napada, kad vam radi o glavi, steknete moć. Sve dok se to ne dogodi, ni ne znate koliko ste snažni. On je ležao, a ja sam ga nastavila udarati, sve dok mu iz uha nije potekla krv.

Njegov prijatelj, koji je vozio, primijetio je da se nešto zbiva. Zaurloao je: »Hej, što se to dovraga događa tamo straga?« pogledom tražeći mjesto među grmljem kamo bi mogao stati. Znala sam da mi nema nade ako me uhvati. Kad je kamion usporio, otpuzala sam do ruba i oduprijevši se o kamenje skočila na tlo poput mačke. A onda sam se dala u trk da spasim živu glavu.

Vozač je bio star čovjek; skočio je s kamiona i promuklo povikao: »Ubila si mi prijatelja! Vrati se! Ubila si ga!« Potrčao je za mnom kroz kržljivo grmlje, a onda odustao. Tako sam barem mislila.

Ali on se vratio u kamion, uključio motor i krenuo pustinjom za mnom. Prednja su svjetla šarala po tlu oko mene; iza sebe sam čula brenčanje motora. Trčala sam koliko su me noge nosile, ali kamion je, dabome, bio brži. Potrčala sam u cik-cak, a onda u krug, kroz mrak. Izgubio me iz vida i napokon odustao, pa se vratio na cestu.

Trčala sam kroz pustinju kao progonjena zvijer; trčala sam kroz pijesak, a onda kroz džunglu, pa opet kroz pijesak, nemajući

pojma gdje sam. Sunce je izašlo, a ja sam i dalje trčala. Naposljetku sam došla do neke druge ceste. Iako mi je bilo muka pri pomisli što bi se moglo dogoditi, odlučila sam ponovno autostopirati jer sam znala da moram pobjeći što dalje od onog vozača i njegova prijatelja. Nikad nisam saznala što je bilo s mojim napadačem nakon što sam ga udarila kamenom, ali najgore što mi se u tom času moglo dogoditi bio je ponovni susret s onom dvojicom.

Stojeći uz cestu na jutarnjem suncu, zacijelo sam predstavljala divan prizor. Onaj moj šal pretvorio se u prljavu krpetinu; danima sam trčala pijeskom i koža i kosa bile su mi prekrivene prašinom; ruke i noge stršale su mi poput štapića koji će se slomiti pri malo jačem vjetru, a stopala su mi bila puna rana koje su se mogle mjeriti s onima u gubavca. Ispružila sam ruku i zaustavio mi se neki mercedes. Elegantno odjeven muškarac stao je uz rub ceste. Uzverala sam se na kožnato sjedalo i zapiljila u sav taj luksuz. »Kamo si krenula?« upitao je čovjek.

»Tamo«, rekoh, pokazujući preda se, u smjeru u kojem je mercedes ionako išao. Čovjek je otvorio usta, pokazujući lijepe bijele zube, i nasmijao se.